

ROGALAND
FYLKESKOMMUNE

FYLKESRÅDMANNEN
Næringsavdelingen

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8118 Dep

0032 OSLO

13.09.2016

Deres ref.: 15/4396-

Saksbehandler: Turid Susort Jansen
Direkte innvalg: 47 88 12 66

Saksnr. 16/13652-3
Løpenr. 57239/16
Arkivnr. U43 &00

HØRINGSUTTALELSE – REGELVERK FOR Å IMPLEMENTERE NYTT SYSTEM FOR KAPASITETSJUSTERINGER I LAKSE- OG ØRRETOPPDRETT

Viser til brev, datert 24.juni fra Nærings- og fiskeridepartementet, om implementering av nytt system i lakse- og ørretoppdrett.

Rogaland fylkeskommune (fylkeskommunen) er bedt om å gi uttale til Nærings- og fiskeri departementets (NFD) innstilling om:

- inndeling av kysten i produksjonsområder
- innplassering i produksjonsområder
- justering av kapasitet
- produksjonsområder og fleksibilitet
- unntak fra handlingsregelen.

Fylkeskommunen gir følgende administrative uttalelse:

Bakgrunn for saken

I Meld. St. 16 (2014-2015) *Forutsigbar og miljømessig bærekraftig vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett* (havbruksmeldingen) drøftes og redegjøres det for hvorfor og hvordan myndighetene bør regulere produksjonskapasiteten i lakse- og ørretoppdrett. Det legges fram et nytt system for regulering av produksjonskapasiteten i lakse- og ørretoppdrett. Departementet har valgt en moderat profil med kapasitetsjustering på 6 % annet hvert år. Det legges opp til et modulbasert system der lakselus skal benyttes som indikator på miljøpåvirkningen i et produksjonsområde, men andre miljøparametere kan tas inn som indikatorer på et senere tidspunkt.

Produksjonsområdene skal fungere som geografiske enheter for regulering av produksjonskapasitet på tillatelsesnivå. Lakselus er brukt som modellorganisme, da områder som avgrenser lusesmitte også vil fungerer for annen smitte.

Kapasiteten på den enkelte tillatelse skal så reguleres avhengig av miljøpåvirkningen fra oppdrett innenfor det enkelte produksjonsområdet. Det vil være forhåndsavklart hvilke kriterier som ligger til grunn for justering av kapasiteten, enten dette er opp- eller nedregulering eller frys. Hensikten er å gi forutsigbarhet for næringsaktørene ved at det er kjent hvor ofte og når justering skal vurderes, og hva som skjer når miljøpåvirkningen er

POSTADRESSE
Postboks 130 Sentrum
4001 Stavanger

BESØKSADRESSE
Arkitekt Echhoffsgt.1
Stavanger

TELEFON
51 51 66 00

ORGANISASJONSNR.
971045698

BANKGIRO:
3201.05.50520

E-POST: firmapost@rogfk.no

INTERNETT: www.rogfk.no

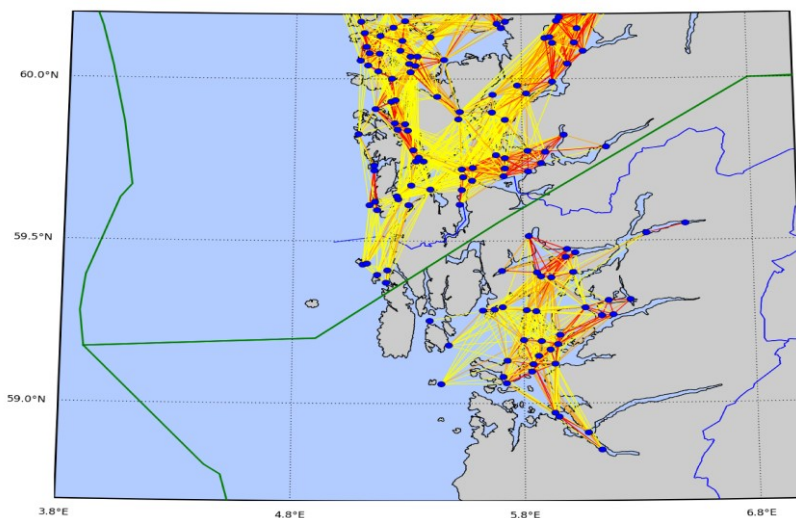
akseptabel, moderat eller uakseptabel. Dette vil bli gjennomført i form av en eller flere handlingsregler.

Inndeling av kysten i produksjonsområder og innplassering i produksjonsområder

NFD forslår å dele landet inn i 12 produksjonsområder langs kysten. Fylkeskommunen begrenser sin høringsuttalelse til 1. produksjonsområde. Produksjonsområde nr. 1 er foreslått å gå fra Svenskegrensen til Karmøy.

Analysene viser at lokalitetene utenfor Karmøy og Haugesund, ved Feøy og Røvær, er mer forbundet med Sunnhordaland enn Ryfylke. Resten av Karmøy beskrives som en strekning hvor det er naturlig å etablere en grense. Produksjonsområdet foreslås å gå 30 nautiske mil ut til havs.

Figur 3.4 i fagrapport viser kartlegging av potensiell smitte mellom lokalitetene:

NFD ber spesielt om innspill til om 1. produksjonsområdet bør deles i to, slik at Svenskegrensen til og med Vest-Agder blir et eget produksjonsområde. Bakgrunnen er at Jærkysten fungerer som en naturlig barriere med liten risiko for utveksling av lakselus mellom Vest-Agder og Ryfylke. Kysten Jæren-Dalane er en nasjonal laksefjord, noe som tilser at det er lite sannsynlig at det vil bli etablering av matfiskanlegg av laksefisk i dette området i fremtiden.

Det er både for- og motargumenter til en ytterligere inndeling av dette produksjonsområdet. Det er liten influens mellom Vest-Agder og Ryfylke når det gjelder smitte av lakselus. I og med at det er få lokaliteter i Agderfylkene er smitten mellom Agder og Ryfylke minimalt. Hvis dette produksjonsområdet deles i to produksjonsområder kan selskapene med lokaliteter i Agderfylkene og i Ryfylke få en kapasitetsjustering uavhengig av hverandre. Ulempene ved en oppdeling av dette produksjonsområdet er at en oppdeling vil gi mindre fleksibilitet ved utnyttelse av tillatelsesbiomassen, da den enkelte tillatelse er tilknyttet ett produksjonsområde. Dette gjelder spesielt for selskaper med interregionalt biomassetak.

I sin innstilling gir NFD rom for unntak fra handlingsregelen som kan bøte på ulempene med et så stort produksjonsområde (kap.7 s.42 i høringsnotat): *«Komiteen viser til at det i meldingen fremgår at akvakulturmyndighetene bør kunne fatte enkeltvedtak som gjør unntak fra handlingsregelen. Betingelsen for unntak er at det kan dokumenteres at driften av den aktuelle tillatelsen ikke kan påvirke den miljøutfordringen som utløser en reduksjon*

i produksjonskapasiteten i området» Dette åpner for at det eksempelvis kan gjøres unntak for lokaliteter i Agderfylkene fra frys eller reduksjon i kapasitet på tillatelsene selv om det innføres frys eller reduksjon på tillatelser i Ryfylke, eller vise versa.

Fiskeridirektoratet region Sør strekker seg fra Svenskegrensen til fylkesgrensen mellom Rogaland og Hordaland, så her blir Fiskeridirektoratets region tilnærmet lik produksjonsområdet nr. 1, med unntak av lokalitetene i Karmøy og Haugesund kommune. Dette medfører at lokalitetene ved Feøy i Karmøy kommune (i dag tre lokaliteter), og Røvær i Haugesund kommune (i dag tre lokaliteter), inngår i 2. produksjonsområde fra Karmøy til Sotra. Bakgrunn for grensen er analysen som HI har utført som viser at lokalitetene i Ryfylke er klart avgrenset fra Sunnhordaland, men lokalitetene nord på Karmøy og Haugesund er forbundet med Sunnhordaland.

Innføring av produksjonsområder må fortsatt bygge på en teknologinøytral forvaltning av havbruksnæringen. Et produksjonsområde må også strekke seg tilstrekkelig til havs slik at ny teknologi kan utvikles uten at det svekker områdeinndelingen. Teknologisk utvikling kan gi oss produksjonsformer for laksefisk i åpent hav, så vi har stiller oss bak en avgrensning på 30 nautiske mil til havs.

Lagt til grunn at ovenstående unntaksregler fra handlingsregelen blir vedtatt, finner vi at fordelene er større enn ulempene med et stort produksjonsområde. Fylkeskommunen går der for inn for et stort produksjonsområde fra Svenskegrensen til Karmøy.

Justering av kapasitet

Produksjonskapasiteten skal i et produksjonsområde reguleres i samsvar med områdets miljømessige bærekraft. Det er departementet som avgjør om miljøpåvirkningen i et område er akseptabel, moderat eller uakseptabel. Departementet vil ta avgjørelsen på bakgrunn av vurderinger fra fagmyndighetene.

Fylkeskommunen har lagt Tabell 5-3 (s. 29) i høringsnotat, som viser vurdering av vekst ut fra ulike miljøpåvirkningsscenarioer, i sin vurdering. Hensikten med dette systemet er å gi næringen forutsigbarhet for hvilket utfall kapasitetsvurderingen vil få. Hvis et produksjonsområde ligger an til vekst, dvs. at miljøpåvirkningen er akseptabel (grønt) kan departementet lyse ut tilbud om kapasitetsøkning på eksisterende og/eller nye tillatelser mot vederlag jf. forslag til §11 i produksjonsområdeforskriften. Forslagets § 10 synliggjør at departementet kan avstå fra regulering, dvs. å fryse kapasiteten ved moderat påvirkning på miljøet (gult). Bestemmelsen i § 9 slår fast at ved uakseptabel påvirkning på miljøet kan departementet velge å nedjustere produksjonskapasiteten i et område (rødt). Forslaget går ut på at nedjustering av produksjonskapasitet må skje i forskrift. En reduksjon i produksjonskapasiteten gjelder flere aktører og bygger ikke på individuelle vurderinger, noe som gjør enkeltvedtak mindre naturlig å bruke. Fylkeskommunen er enig i departementets vurdering om at endring av produksjonskapasitet må gjennomføres i forskriftsform.

Systemet synes allikevel komplisert da unntaksreglene kan gi rom for vekst selv om tillatelsene benyttes i et rødt eller gult område. Hvordan dette er tenkt håndhevet kommer ikke tydelig fram i høringsnotatet.

Fylkeskommunen støtter bruken av handlingsregler for å regulere veksten i næringen. Forutsatt at tilsynsmyndigheten gis tilstrekkelig ressurser til å jevnlig dokumentere den faktiske miljøbelastningen, vurderer vi at foreslått trafikklssystem kan gi næringen

forutsigbarhet med hensyn til hvilket utfall kapasitetsvurderingen vil få.

Produksjonsområder og fleksibilitet

Hensikten med inndeling i produksjonsområder er å få mer områdebasert forvaltning. Da må produksjonsområdene være av en størrelse som gir næringsaktørene fleksibilitet, men ikke så store at utfallet av en nedjustering blir helt urimelig med tanke på hensikten med handlingsregelen.

Større aktører vil gjerne ha større fleksibilitet og kan tilpasse sin drift lettere. Konsekvensen for de aktørene som i dag har lokaliteter i flere produksjonsområder kan være at de må ha flere eller større lokaliteter enn i dag for å kunne utnytte alle sine tillatelser til enhver tid. Det kan føre til flere mindre lokaliteter tas i bruk med kortere avstand mellom anleggene, som igjen vil kunne bryte ned gode etablerte lokalitetsstrukturer hvor koordinert brakklegging praktiseres.

I Rogaland er det i dag 7 selskap/konsern som har til sammen 57 tillatelser til kommersiell produksjon av matfisk for artene laks, ørret og regnbueørret. Dette tilsvarer en maksimalt tillatt biomasse (MTB) på konsernnivå på 45240 tonn (der en tillatelse er på 1560 tonn, resten på 780 tonn). Antall tillatelser i Rogaland pr. selskap/konsern varierer fra 3 til 16 tillatelser pr. selskap. De siste årene har to aktører (Alsaker Fjordbruk AS og NRS Feøy AS) fått dispensasjon fra §33 i laksetildelingsforskriften om krav til regionstilknytning. Det har vært et ønske å benytte Hordaland tillatelser i Rogaland.

Departementet foreslår å videreføre selskaps- og konsernbiomassen. Akvakulturdriftsforskriften § 47 andre ledd gir i dag selskaper mulighet til en fleksibilitet i form av selskapsbiomasse og konsernbiomasse innenfor en av Fiskeridirektoratets regioner. Innplassering i produksjonsområder, der disse går over flere regiongrenser, vil innskrenke fleksibiliteten fra dagens situasjon ved at noen selskaper ved opprettelsen av produksjonsområder, må velge ett av områdene, eller må dele produksjonen sin over to eller flere områder. I og med at produksjonsområdet 1 er foreslått fra Svenskegrensen til Karmøy, dvs. tilnærmet lik dagens region vil dette ikke gi vesentlige konsekvenser for Rogaland. Konsekvensene blir større for aktørene der en deler produksjonsområdene opp slik at de blir vesentlig mindre enn gjeldende regioner.

Departementet forslår å oppheve laksetildelingsforskriften § 34 som begrenser antall tillatte lokaliteter per akvakulturtillatelse til fire, til seks der to eller flere tillatelser er klarert for samme lokalitet, eller til 8 der disse er innvilget et interregionalt biomassetak. Formålet med bestemmelsen var den gang effektiv arealbruk ved å legge en begrensning på antallet lokaliteter som kan klareres per tillatelse. I Rogaland er det tilgang til gode lokaliteter som er den begrensende faktor, ikke hvor mange lokaliteter som kan klareres per tillatelse. Vi støtter derfor at denne regelen utgår.

Departementet foreslår å videreføre interregionalt biomassetak under nytt system. I dag er kravet at 25 % den slaktede fisken går til videreforedling. Interregionalt biomassetak (IRBT) omfatter tillatt biomasse etter alle tillatelser av samme type og samme art tilhørende søker innenfor to av Fiskeridirektoratets regioner som grenser til hverandre. NFD ber om høringspartenes syn på om ordningen skal gjelde for inntil tre produksjonsområder som grenser til hverandre, og om kravet til viderefordeling skal settes til 15%. Bakgrunn for foreslått endring er at flere at foreslåtte produksjonsområdene er mindre i utstrekning enn de regionene som finnes i dag. Hvis produksjonsområde nr. 1 blir delt ved Jærkysten har det betydning at ordningen gjelder for inntil tre produksjonsområder

som grenser til hverandre for å beholde dagens fleksibilitet. I Rogaland er det to selskap som i dag har interregionalt biomassetak (Marine Harvest Norway AS og Bremnes Seashore AS). Det er kun ett selskap (Marine Harvest Norway AS) som har lokaliteter både i Vest-Agder, Rogaland og Hordaland fylker.

Slik selskapene i Rogaland driver i dag ser vi ikke at en endring i krav til foredlingsprosent vil få vesentlige konsekvenser, eller at det skulle føre til økt incentiver til at andre vil søke om IRBT.

Departementet foreslår å videreføre midlertidig interregionalt biomassetak. For at foretak som er pålagt utslakting på grunn av sykdom skal kunne opprettholde produksjonen, kan Fiskeridirektoratet i dag innvilge et midlertidig interregionalt biomassetak som går over flere av Fiskeridirektoratets regioner. Departementet foreslår å videreføre denne ordningen mellom produksjonsområder for tillatelser av samme type, formål og art. Fylkeskommunen har ingen negative merknader til dette.

Unntak fra handlingsregelen.

Intensjonen med unntak fra handlingsregelen er at tillatelser som er plassert i produksjonsområde hvor produksjonskapasiteten skal nedreguleres eller fryses, likevel kan vokse 6 % annet hvert år så lenge de oppfyller gitte kriterier. Departementet har tatt utgangspunkt i at en ordning for unntak fra handlingsregelen bør oppfylle visse mål, og ulike alternativer er vurdert opp mot definerte mål. Intensjonen om unntak fra en handlingsregel med lakselus som indikator kan oppfylles på to prinsipielt forskjellige måter. Den ene er at tillatelsen driftes slik at det er svært lite lakselus på fisken i anlegget. Mengden lus på fisken vil da ha betydning for om tillatelsen i vesentlig mindre grad enn andre bidrar til smittepresset. Den andre er at tillatelsen driftes slik at mengden lakselusegg og -larver som slippes ut i de frie vannmassene begrenses. Mengden lakselus som slippes ut av anlegget vil da ha betydning for om tillatelsen i vesentlig mindre grad enn andre bidrar til smittepress.

Fylkeskommunen overlater til faginstansen å vurdere hvilke ordninger som er best egnet til å fastsette smittepress av lakselus fra oppdrettslaksen til villaksen og sjøørreten, men vi er av den oppfatning at så lenge at selskapet kan dokumentere at smittepresset er tilstrekkelig lite/ikke tilstede fra en lokalitet bør en kunne bruke unntaksbestemmelser. Det som bekymrer er at unntaksreglene blir så mange og fleksible at det undergraver hensikten med handlingsreglene. Unntaksbestemmelsene må være få, klare og de må kunne både kontrolleres og håndheves.

Andre bestemmelser i foreslått produksjonsområdeforskrift

§6 i produksjonsområdeforskriften beskriver at det må skrives ut nye tillatelsesdokumenter etter innplassering i produksjonsområder, og at dette skal gjøres av Fiskeridirektoratets regionskontorer. Utsteding av nye tillatelsesdokumenter gjøres normalt hos fylkeskommunene. Rogaland fylkeskommune har oversikt over tillatelser gitt fra og med 1.1.2010 og stiller dette til regionskontoret rådighet.

Oppsummering:

Rogaland fylkeskommune støtter hovedprinsippene i meldingen om geografisk inndeling i produksjonsområder. Fylkeskommunen støtter bruken av handlingsregler for å regulere veksten i næringen, og vurderer at foreslått trafikklyssystem kan gi næringen

forutsigbarhet med hensyn til hvilket utfall kapasitetsvurderingen vil få. Dette forutsatt at analysene som ligger til grunn er tilstrekkelig kunnskapsbasert og kvalitetssikret. Det forutsettes også at myndighetene kan, jevnlig og over tid, dokumentere den faktiske miljøbelastningen fra miljøindikatoren(e).

Forutsatt at 1.produksjonsområde blir fra Svenskegrensen til Karmøy mener vi at hovedregelen må være at en tillatelse må tilhøre et produksjonsområde, og at unntaksreglene må utformes slik at de blir klare og kan håndheves rettferdig. Fylkeskommunen er allikevel noe skeptiske til modellens fleksibilitet, da dette kan svekke hensikten med handlingsregelen.

Med hilsen

Norvald Skretting
nærings sjef

Turid Susort Jansen
saksbehandler

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.

Kopi:
Vest-Agder fylkeskommune
Aust-Agder fylkeskommune